

УДК 343.346.8:004

Д.М. Цехан,
Л.О. Падалка

ФОРМИ ТА НАПРЯМИ АНАЛІТИЧНОЇ РОБОТИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ЩОДО ЗЛОЧИНІВ ЕКОНОМІЧНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ

Стаття присвячена аналізу основних форм та напрямів аналітичної роботи під час проведення слідчих (розшукових) дій у кримінальних провадженнях щодо злочинів економічної спрямованості. У статті звернута увага на важливості аналітичної складової слідчої діяльності на сучасному етапі, зокрема під час підготовки та проведення слідчих (розшукових) дій. Наголошено, що практикою сформовані типові організаційно-тактичні моделі проведення слідчих дій, зокрема обшуків. Відзначено, що, наразі, аналітична робота частково замінює інформаційну складову розслідування, котра забезпечувалась завдяки використанню конфіденційного співробітництва. Детально проаналізовані особливості аналітичної роботи під час підготовки до проведення обшуку у кримінальних провадженнях щодо злочинів економічної спрямованості. Сформульований перелік аналітичних задач, які вирішуються на даному етапі. Охарактеризовані елементи, які є пріоритетними для аналітичних досліджень на підготовчому етапі проведення обшуків. Визначені форми та напрями використання аналітичної роботи під час безпосереднього проведення обшуків. Акцентована увага на важливості проведення аналітичної роботи під час планування серії обшуків у межах одного кримінального провадження. Виокремлені основні функції аналітичної роботи під час проведення обшуків. Виокремлені та охарактеризовані основні функції аналітичної роботи під час проведення допитів, зокрема запропоновані моделі допитів. Звернута увага на ролі аналітичної роботи для конкретизації предмета допиту у частині деталізації системи запитань у кореляції із використаною технологією злочинної діяльності, яка встановлена або змодельована аналітиками, які здійснюють інформаційно-аналітичну підтримку розслідування кримінального провадження.

Ключові слова: кримінальне провадження, розслідування, слідчі (розшукові) дії, аналітична робота, планування, обшук, допит.

DOI 10.34079/2226-3047-2023-14-27-153-162

Постановка проблеми. Розслідування будь-яких форм кримінальних правопорушень є системною комплексною формою діяльності, яка здійснюється уповноваженими суб'єктами відповідно до законодавчо сформульованих процедур та із використання визначеного у кримінальному процесуальному законі інструментарію, серед якого центральне місце належить проведенню слідчих (розшукових) дій, які постійно досліджуються науковцями на предмет підвищення ефективності процесуальної та організаційно-тактичної складової їх проведення. Слушно звернути увагу, що, наразі, одним із активних напрямів наукових пошуків щодо оптимізації проведення слідчих (розшукових) дій є їх забезпечення методами аналітичної підтримки, інструментами опрацювання та систематизації великих інформаційних масивів та роботи із даними. Незважаючи на важливість такої роботи під час планування, підготовки та проведення слідчих розшукових дій у кримінальних

провадження різних видів, вказане питання досліджено недостатньо, оскільки, нині, методологія аналітичної роботи у правоохоронній діяльності вивчається переважно крізь призму управлінської роботи та ефективного менеджменту системи кримінальної юстиції та окремих правоохоронних органів. Зважаючи на викладене, звернення до цієї проблематики є своєчасним та актуальним.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У межах криміналістики та інших суміжних галузей наукового знання проблематика використання аналітичних методів та методики розвідувальної аналітики досліджувалась у наукових працях С. Албула, О. Бусол, Ю. Дмитрика, О. Зайця, О. Користіна, А. Мовчана, А. Мурашко, Д. Никифорчука, В. Некрасова, Д. Пефтієва, С. Пенькова, О. Самойленко, В. Тіщенко, О. Шеремета, І. Федчака, В. Хахановського, О. Цільмак, С. Чернявського та інших науковців.

Мета статті полягає у визначенні основних форм та напрямів аналітичної роботи під час проведення слідчих розшукових дій у кримінальних провадженнях щодо злочинів економічної спрямованості.

Виклад основного матеріалу. Досліджуючи практичну складову діяльності суб'єктів досудового розслідування злочинів економічної спрямованості, необхідно звернути увагу, що значна частина слідчих (розшукових) дій, які проводяться під час розслідування, за своєю функціональною спрямованістю мають пошуковий характер, особливо на початковому етапі досудового розслідування, наприклад обшук.

Закономірно, що тривала практика розслідування таких злочинів сформувала відповідні організаційно-тактичні моделі підготовки та проведення обшуків за провадженнями цієї категорії. Водночас слушно відзначити, що використання методики розвідувальної аналітики для оптимізації проведення вказаної слідчої (розшукової) дії заслуговує більш детального аналізу.

Крім того, слушно звернути увагу, що протягом тривалого часу важливим інструментом вирішення завдань, які пов'язані з підготовкою та безпосереднім проведенням обшуків, був негласний апарат, який забезпечував оперативні підрозділи необхідними даними для прийняття виважених організаційно-тактичних рішень та був сформований оперативними підрозділами у межах здійснення оперативного обслуговування відповідних об'єктів та ліній роботи у сфері економіки. Водночас опрацювання матеріалів практики свідчить про зниження ефективності використання негласних працівників за цим напрямом роботи, зокрема й через складність формування позитивної мотивації щодо співпраці з працівниками правоохоронних органів. Зважаючи на це, аналітична робота з великими масивами інформації забезпечує можливість частково замінити використання інституту негласних працівників під час підготовки та проведення слідчих (розшукових) дій.

Розпочинаючи аналіз форм та напрямів аналітичної роботи під час проведення обшуку, насамперед необхідно звернути увагу на підготовку до його проведення під час розслідування злочинів економічної спрямованості. Так, аналізуючи практичну складову підготовки до обшуку, необхідно наголосити, що за провадженнями цієї категорії така слідча (розшукова) дія потребує ретельного планування та підготовки із акцентуванням уваги на таких основних компонентах:

по-перше, визначення конкретних об'єктів на виявлення та вилучення яких спрямовано обшук. Необхідно звернути увагу, що залежно від інформаційного масиву даних, зібраних у межах кримінального провадження, під час підготовки до проведення обшуку слідчий може: а) орієнтувати учасників обшуку на виявлення та вилучення конкретних об'єктів, які мають значення для доказування у межах конкретного кримінального провадження; б) типізувати для учасників обшуку відповідну систему

об'єктів, які мають бути виявлені та вилучені у межах конкретного кримінального провадження, наприклад, наявність у матеріалах кримінального провадження офіційних документів, які були складені з метою забезпечення реалізації конкретної технології злочинної діяльності, вимагає від слідчого пріоритетної уваги на виявлені та вилучені відповідних чорнових записів та неофіційних документів, які можуть мати значення для доказування конкретних обставин у межах досудового розслідування. Значним чином вирішення такого завдання потребує проведення попередньої аналітичної роботи як безпосередньо слідчим, так і особами, які спеціально залучені для аналітичного супроводження розслідування кримінального провадження. На даному етапі підготовки до проведення обшуку вирішуються такі аналітичні задачі:

а) формування типової моделі документального забезпечення реалізації технології злочинної діяльності. Одним із ключових завдань використання методології розвідувальної аналітики під час розслідування таких кримінальних проваджень є визначення безпосередньої моделі технології злочинної діяльності, яка була використана. Безумовно, що ефективне вирішення цього завдання на початковому етапі розслідування дозволяє сформулювати інше аналітичне завдання – встановлення моделі документального забезпечення реалізації технології злочинної діяльності. У даному випадку аналітична робота відповідного фахівця разом із слідчим під час підготовки до проведення обшуку передбачає такий комплексний алгоритм дій: оцінка потенційної моделі документального забезпечення реалізації конкретної технології злочинної діяльності – систематизація документів, які вже наявні у матеріалах кримінального провадження та використовувались для забезпечення реалізації конкретної технології злочинної діяльності – типологізація документів та інших матеріальних об'єктів, які відповідно до попередньо побудованої моделі мали використовуватись для реалізації відповідної технології злочинної діяльності – визначення приблизного переліку таких документів та інших матеріальних об'єктів, які відсутні у матеріалах кримінального провадження, проте можуть містити фактичні дані для забезпечення доказування реалізації суб'єктами конкретної технології злочинної діяльності. Принагідно наголосити, що, на нашу думку, залучення на даному етапі фахівця, який володіє навиками методики розвідувальної аналітики, є обов'язковим, оскільки, будуючи типову модель злочинної діяльності, аналітик використовував складну систему спеціальних знань та компетенцій і визначення ним типових об'єктів, на виявлення та вилучення яких спрямовується обшук, що значно підвищує ефективність проведення такої слідчої (розшукової) дії;

б) безпосереднє визначення типології об'єктів, на які спрямовується проведення обшуку (Падалка, 2023).

Наголосимо, що у даному випадку під час вирішення аналітичної задачі, аналітику не достатньо зорієнтувати слідчого щодо приблизного переліку об'єктів, а й визначити можливі форми їх існування у матеріальному світі, зважаючи на особливості технології злочинної діяльності та суб'єктів, які її використали, оскільки у подальшому це безпосередньо вплине на організаційно-тактичні особливості проведення обшуку, зокрема у випадках, якщо частина таких даних знаходиться у цифровій формі. Під час вирішення такого аналітичного завдання на стадії підготовки до проведення обшуку системно аналізуються такі елементи: а) технологія злочинної діяльності; б) досє осіб, які брали участь у реалізації відповідної технології злочинної діяльності. Необхідно зазначити, що вивчення осіб, які брали участь у реалізації технології злочинної діяльності, насамперед має спрямовуватися на визначення системи їх компетенцій, що дозволяє аналітику висунути обґрунтовані гіпотези щодо:

- використання під час реалізації технології злочинної діяльності нетрадиційних

форм обміну даними та документами, наприклад, використання нетрадиційних месенджерів, інтернет-платформ, які функціонують для спілкування у межах певних професійних спільнот, платформ, які функціонують у мережі Інтернет, але не індексуються традиційними пошуковими системами. У даному випадку важливим є орієнтування суб'єктів обшуку та першочергове виявлення апаратних засобів, які могли використовуватись для вирішення такого завдання суб'єктами злочинної діяльності, а також додаткових суб'єктів, які повинні залучатися до проведення обшуку з метою забезпечення досягнення оптимального тактичного результату внаслідок його проведення. Більше того, наголосимо, що вилучення таких засобів за результатами проведення обшуку, в окремих випадках, дозволяє зрозуміти логіку розвитку моделі злочинної діяльності та роль кожного суб'єкта у її реалізації, зокрема виявити осіб, які системно здійснювали інтелектуальне супроводження реалізації відповідної технології злочинної діяльності;

- наявність навичок та компетенцій щодо використання нетрадиційних фінансових інструментів, зокрема електронних грошей та інших платіжних засобів, що також змінює пріоритетність типології об'єктів, на які спрямовано обшук та відповідну систему суб'єктів, які мають залучатися до його проведення;

по-друге, визначення пріоритетних об'єктів для проведення обшуку. Вище ми наголошували, що одним із ключових аналітичних продуктів, які формуються за результатами використання методики розвідувальної аналітики, є система зв'язків, зокрема й між юридичними та фізичними особами, які брали участь у реалізації відповідної технології злочинної діяльності. Формування такої схеми зв'язків на початковому етапі розслідування вирішує задачу щодо структурування елементів технології злочинної діяльності у сфері оподаткування та визначення суб'єктного складу, який було залучено до її реалізації із розподілом таких суб'єктів на основних та допоміжних, тобто таких, що забезпечували реалізацію лише окремих структурних елементів технології злочинної діяльності. Водночас використання такої схеми зв'язків під час підготовки до проведення обшуку вирішує відповідну систему організаційно-тактичних завдань, зокрема: а) конкретизує місця для проведення обшуку у кореляційній залежності з відповідною системою пошукових об'єктів; б) забезпечує виокремлення об'єктів, які підлягають першочерговому обшуку під час розслідування злочинної діяльності у сфері оподаткування; в) забезпечує виокремлення об'єктів, які не розглядались слідчим як потенційні місця для проведення обшуку, оскільки є нетиповими для проведення вказаної слідчої (розшукової) дії; г) формує алгоритм послідовності проведення обшуків на відповідних об'єктах; г) забезпечує визначення доцільності одночасного проведення обшуків у різних місцях у межах відповідної тактичної операції.

Також необхідно зауважити, що різні форми аналітичної роботи можуть використовуватись і під час безпосереднього проведення обшуку у формі систематичної та безперервної роботи відповідного спеціаліста на місці проведення обшуку. Наголосимо, що практика розслідування злочинів економічної спрямованості свідчить, що, з організаційного боку, як правило, забезпечується відповідна спеціалізація слідчих, яка посилилася після створення спеціалізованого суб'єкта виявлення та розслідування злочинної діяльності економічної спрямованості. Водночас функціональна спрямованість та система компетенцій слідчого не потребує наявності глибокої системи спеціальних знань щодо економічних процесів, господарських операцій та специфічних процедур їх документального забезпечення. Зважаючи на викладене, залучення аналітика для вирішення певної системи завдань є доцільним організаційно-тактичним рішенням слідчого, задля:

по-перше, поточної оцінки виявлених під час обшуку документів з метою: а) виокремлення для подальшого вилучення лише тих документів та даних, які мають пряме чи опосередковане відношення до реалізації конкретної технології злочинної діяльності; б) поточної оцінки прогнозованої раніше ефективності обшуку конкретного об'єкта, що була викладена у аналітичному звіті; в) забезпечення формування інформаційних передумов, які визначають необхідність проведення паралельно з обшуком інших слідчих (розшукових) дій, зокрема допитів осіб, які присутні під час обшуку.

Необхідно зауважити, що вирішення таких задач за допомогою спеціаліста, який володіє методикою розвідувальної аналітики, має важливе значення, оскільки:

- практика роботи оперативних та слідчих підрозділів свідчить, що через відсутність достатнього обсягу спеціальних знань та компетенцій під час проведення обшуків вилучається уся документація відповідного суб'єкта господарської діяльності, що у подальшому унеможлиблює нормальне функціонування підприємства і трактується підприємцями та представниками громадянського суспільства як відповідна форма тиску на бізнес з боку правоохоронних органів;

- спостерігається допущення певних тактичних помилок під час проведення обшуків, зокрема особи, у приміщеннях яких проводиться обшук та які можуть бути причетними до злочинної діяльності, не допитуються працівниками правоохоронних органів на місці, що дозволяє у подальшому виробити останнім стратегію поведінки на допиті та здійснювати протидію розслідуванню через втрату фактору раптовості шляхом дачі неправдивих та або неповних показань;

по-друге, оцінка необхідності невідкладного проведення інших слідчих (розшукових) дій до завершення проведення обшуку, якщо виявленні матеріальні об'єкти та документи свідчать про можливість переміщення інших матеріальних об'єктів в інше місце, пересилання відповідних даних за допомогою апаратних засобів та програмного забезпечення із неможливістю їх вилучення з ЕОМ відправника тощо.

Не менш важливою, із прикладної точки зору, є й аналітична робота проведення обшуку чи серії обшуків у межах конкретного кримінального провадження. З організаційного боку, здійснення аналітичної діяльності у такій ситуації може здійснюватися за таким алгоритмом:

- систематизація групою аналітиків разом із слідчим вилучених документів та даних, представлених у іншій формі;

- порівняльний аналіз інформації, яка міститься у вилучених джерелах, із застосованою технологією злочинної діяльності у сфері оподаткування для визначення: а) оцінки точності раніше побудованої моделі злочинної діяльності; б) наявності фактичних даних щодо кожного етапу (структурного елемента) реалізованої технології злочинної діяльності у сфері оподаткування;

- перебудова раніше сформованої технології злочинної діяльності на підставі результатів, отриманих внаслідок проведення обшуку. Зокрема, така перебудова раніше існуючої моделі злочинної діяльності у сфері оподаткування супроводжується побудовою нових асоціативних матриць, схем зв'язків та дос'є на осіб, дані щодо яких стали відомими за результатами проведення обшуку.

Частково підсумовуючи щодо використання аналітичної роботи для забезпечення проведення обшуку, на нашу думку, можна виокремити такі її функції:

- *орієнтуюча* – у частині конкретизації та типологізації об'єктів, на які спрямовується проведення вказаної слідчої розшукової дії;

- *діагностична* – оцінка виявлених та вилучених даних, порівняно з іншими матеріалами, що наявні у межах конкретного кримінального провадження;

- *конкретизуюча* – уточнення структури можливої технології злочинної діяльності, яка була застосована;

- *прогностична* – оцінка та формування подальшої оптимальної стратегії розслідування (з урахуванням нових виявлених даних та можливої поведінки осіб, які причетні до такої злочинної діяльності). У контексті цієї функції слушно підтримати позицію Л. Аркуші, яка відзначає, що, як свідчить практика, після проведення серії основних обшуків злочинець, як правило, повертає передані ним на зберігання предмети і документи. У даному випадку вагомий результат дає використання комбінації «первинний – повторний обшук» (Аркуша, 2010 р.).

Продовжуючи аналіз форм та напрямів використання методики розвідувальної аналітики, слушно детальніше зупинитись на можливостях її використання для організаційно-тактичного забезпечення проведення допитів осіб, які причетні до злочинної діяльності економічної спрямованості.

Дослідження роботи практичних підрозділів дозволяє виокремити основні напрями аналітичної роботи під час проведення допитів, зокрема:

по-перше, вибір моделі допитів осіб у кримінальному провадженні щодо злочинів у сфері оподаткування. Так, як свідчить практика, допити у таких провадженнях здійснюються після проведення комплексів інших слідчих (розшукових) дій, інформація з яких створює для слідчого певну тактичну перевагу під час проведення допитів, зокрема надає можливість демонстрації під час допиту документів, які підтверджують участь конкретної особи у вчиненні кримінального правопорушення. Зважаючи на зазначене, наголосимо, що перед початком планування допитів слідчий та аналітики, які здійснюють супроводження розслідування кримінального правопорушення у сфері оподаткування, володіють достатніми даними щодо механізму кримінально-релевантної події.

У результаті спільної аналітичної роботи слідчого та аналітиків можуть використовуватись такі моделі побудови допитів у межах кримінального провадження:

а) *лінійна модель*, яка передбачає почерговий допит осіб відповідно до етапності реалізації технології злочинної діяльності. Фактично, шляхом застосування такої моделі допитів слідчий відтворює злочинну технологію. Доцільність використання такої моделі допиту може зумовлюватись наявними прогалинами щодо чіткого розуміння використання технології злочинної діяльності, а також її функціонального забезпечення. У даному випадку використання такої моделі допитів забезпечує поетапне отримання інформації щодо кожного структурного елемента технології та нових даних для аналітичної роботи щодо розуміння її змісту. Водночас використання такої моделі має й суттєві тактичні недоліки, оскільки призводить до передчасної поінформованості ключових фігурантів кримінального провадження щодо обраної стратегії розслідування та надає можливість ретельно готуватись до допитів;

б) *матрична модель*, яка передбачає формування матричної схеми допитів учасників злочинної діяльності у сфері оподаткування за відповідними критеріями з використанням аналітичного інструментарію. Відповідна матрична модель може будуватись за такими критеріями: *по-перше*, роллю суб'єкта у реалізації технології злочинної діяльності; *по-друге*, інтенсивністю та стійкістю зв'язків між учасниками злочинної діяльності; *по-третє*, оцінкою вірогідності встановлення психологічного контакту із допитуваними (Падалка, 2023).

Під час використання такої моделі допитів ключове значення мають аналітичні продукти, сформовані під час досудового розслідування: матриці взаємозв'язків та досє учасників кримінального провадження. Саме на основі таких матеріалів слідчий може отримувати аналітичне обґрунтування доцільності застосування тієї чи іншої

моделі серії допитів. Безумовно, що обрана модель не є імперативним показником проведенням відповідної серії допитів, зокрема, наприклад, після допиту осіб, з якими найлегше встановити психологічний контакт, слідчий, опрацювавши спільно з аналітиком відповідні матеріали, може змінити типову модель і перебудувати серію допитів у матриці залежностей між особами, які причетні до вчинення кримінального правопорушення;

по-друге, конкретизація предмета допиту кожного учасника злочинної діяльності.

Наявність у кримінальному провадженні відповідних аналітичних продуктів дозволяє слідчому сформулювати стійке уявлення щодо ролі кожної особи у реалізації технології злочинної діяльності. Зважаючи на викладене, необхідно зауважити, що аналітик як суб'єкт спеціальних знань та компетенцій може надати слідчому допомогу у визначенні відповідного переліку питань, які підлягають з'ясуванню під час допиту конкретного суб'єкта.

Крім того, після аналітичного опрацювання матеріалів такого допиту та порівняння його з іншими матеріалами кримінального провадження може бути сформована відповідна аналітична оцінка щодо необхідності проведення повторного допиту такої особи. Формуючи відповідні рекомендації для слідчого щодо предмета допиту суб'єкта, аналітик детально оцінює сформоване досвідом особи на предмет наявних у неї компетенцій, що може свідчити про конкретну роль у злочинній діяльності, а також наявність досвіду спілкування з працівниками правоохоронних органів для оцінки обізнаності особи щодо тактичних прийомів проведення слідчих (розшукових) дій, адже вивчення даних про особу дозволяє слідчому визначити особливості, яких набуває процес формування показань, припустити якою буде лінія поведінки на допиті та виробити потрібну тактику допиту та конкретизувати його предмет.

Зважаючи на викладене, можна відзначити, що під час підготовки до проведення допиту використання консультативної допомоги аналітика значно оптимізує процес подальшого отримання фактичних даних, які можуть бути доказами у кримінальному провадженні. Зважаючи на відсутність стійкої та напрацьованої практики залучення аналітиків для надання консультативної допомоги під час проведення допитів, зокрема конкретизації його предмета, на нашу думку, можна виокремити основні напрями аналітичної підтримки слідчого під час підготовки до проведення допиту з метою конкретизації його предмета:

- вивчення спільно зі слідчим ролі особи у реалізації технології злочинної діяльності, що дозволяє сформулювати чітку систему запитань щодо: а) мотивів участі особи у вчиненні злочину у сфері оподаткування; б) конкретного алгоритму дій особи щодо реалізації відповідного структурного елемента технології злочинної діяльності; в) хронологічних показників та тривалості реалізації відповідного структурного елемента технології; г) прямого чи опосередкованого залучення до вчинення протиправних дій інших осіб, зокрема шляхом обману чи зловживання довірою; д) документального забезпечення реалізації вказаної технології злочинної діяльності тощо;

- вивчення спільно зі слідчим системи взаємозв'язків особи, зокрема з іншими учасниками злочинної діяльності, що дозволяє у межах допиту отримати дані щодо: а) інтенсивності таких зв'язків під час реалізації технології злочинної діяльності (у разі наявності додаткових даних з'ясування такої інформації може додатково підтверджувати чи спростовувати правдивість показань допитуваного); б) форму та час встановлення зв'язку з іншими учасниками злочинної діяльності у сфері оподаткування; в) стан інтенсивності підтримання зв'язків та комунікації під час здійснення досудового розслідування. З'ясування під час допиту таких питань дозволяє слідчому вирішити певні тактичні завдання, зокрема: а) визначити модель підбору та залучення організаторами

технології злочинної діяльності інших осіб до вчинення протиправних дій; б) сформулювати певне уявлення щодо психологічної структури та компетенції організаторів злочинної технології, що може бути використаним під час проведення їх допитів та інших слідчих (розшукових) дій; в) визначитись із необхідністю проведення одночасного допиту двох та більше осіб; г) структурувати порядок проведення допитів, зокрема у випадку, коли встановлені особи, які причетні до злочинної діяльності.

по-третє, встановлення психологічного контакту з допитуваним. Основним аналітичним продуктом, який використовується для вирішення такого завдання, є досьє. Як відзначають вчені, якісно складене досьє вважається найбільш потужним джерелом для порівняння інформації про особу, стосовно якої проводиться збір інформації з кримінальних цілей. Персональне досьє, що складається з особистої інформації, є непсихологічною (за потреби психологічною) оперативною перевіркою, яка додатково може бути *прокоментована спеціалістами* (інтерпретація та прогнозування поведінки особи, оцінювання особи, окремі рекомендації, гіпотези). У досьє, поряд з особистою інформацією, аналізуються риси характеру, мотиви вчинків особи, її вразливість та чинники зовнішнього тиску на особу. Під час формування досьє аналітик здійснює пошук персональної ідентифікаційної інформації – це будь-яка інформація або дані, з яких аналітик може ідентифікувати конкретну особу. Під час збору персональної інформації слід забезпечити захист прав громадян та дотримання стандартів конфіденційності. Персональні досьє використовують як інструмент для проведення інструктажів, для організації допитів (оптимальне регулювання допитів), для проведення оцінки потенціалу інформатора тощо (Федчак, 2021).

Необхідно звернути увагу й на те, що досьє, які формуються аналітиками під час досудового розслідування економічних злочинів, як правило, акцентують увагу на формулюванні та оцінці фінансового профілю особи, про що нами наголошувалося вище, а психологічні характеристики доволі часто залишаються поза увагою, оскільки у практичних працівників сформоване хибне уявлення щодо необхідності оцінки психологічних характеристик під час вивчення осіб, які вчиняють насильницькі злочини, зокрема й серійного характеру. Зважаючи на це, необхідно наголосити, що з метою оптимального проведення допитів окремим структурним елементом таких досьє має бути соціально-психологічна характеристика особи, яка може розроблятися за допомогою аналітиків-профайлерів. Наявність такого структурного елемента у досьє на особу під час підготовки до проведення допиту забезпечує слідчому обрати оптимальну модель встановлення психологічного контакту з допитуваним шляхом: а) оцінки його рис характеру, моделей поведінки у різних ситуаціях та мотивації прийняття особою тих чи інших рішень; б) обрання оптимально зручного моменту для проведення допиту конкретної особи, який дозволить встановити психологічний контакт (зокрема залежно від системи доказів, яка зібрана у межах кримінального провадження на момент початку підготовки до допиту конкретної особи); в) визначення місця проведення допиту, зокрема доцільності його проведення у приміщенні правоохоронного органу чи за місцем роботи допитуваної особи, а також можливості проведення такого допиту паралельно з проведенням інших слідчих (розшукових) дій тощо. Крім того, наявність психологічного профілю дозволяє слідчому обрати відповідну систему тактичних прийомів під час безпосереднього спілкування з особою у процесі проведення слідчої (розшукової) дії (Падалка, 2023).

Висновки. Підсумовуючи викладене, відзначимо, що запропоновані нами форми та напрями аналітичної роботи не є вичерпними, а найбільш універсальними та типовими для використання під час проведення слідчих (розшукових) дій у кримінальних провадженнях щодо злочинів економічної спрямованості.

Бібліографічний список

- Аркуша, Л. І., 2010. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних у результаті організованої злочинної діяльності : характеристика, виявлення, розслідування : монографія. Одеса : Юридична література.
- Падалка, Л. О., 2023. Використання методики розвідувальної аналітики під час виявлення та розслідування кримінальних правопорушень у сфері оподаткування. Доктор філософії. Дисертація. Київ.
- Федчак, А. І., 2021. *Основи кримінального аналізу : навчальний посібник*. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ.

References

- Arkusha, L. I., 2010. Lehalizatsiya (vidmyvannya) dokhodiv, oderzhanykh u rezul'tati orhanizovanoyi zlochnynnoyi diyal'nosti : kharakterystyka, vyyavlennya, rozsliduvannya : monohrafiya [Legalization (laundering) of income obtained as a result of organized criminal activity: characteristics, detection, investigation: monograph]. Odesa : Yurydychna literatura.
- Padalka, L. O., 2023. Vykorystannia metodyky rozviduvalnoi analityky pid chas vyivlennia ta rozsliduvannia kryminalnykh pravoporushen u sferi opodatkuvannia [The use of intelligence analytics techniques during the detection and investigation of criminal offenses in the field of taxation]. Doktor filosofii. Dysertatsiia. Kyiv.
- Fedchak, A. I., 2021. *Osnovy kryminal'noho analizu : navchal'nyy posibnyk [Fundamentals of criminal analysis: a study guide]*. L'viv : L'vivs'kyy derzhavnyy universytet vnutrishnikh sprav.

**D. M. Tsekhan,
L. O. Padalka**

FORMS AND DIRECTIONS OF ANALYTICAL WORK DURING THE CONDUCT OF INVESTIGATIVE (SEARCH) ACTIONS IN CRIMINAL PROCEEDINGS REGARDING CRIMES OF ECONOMIC DIRECTION

The article is devoted to the analysis of the main forms and directions of analytical work during investigative (research) actions in criminal proceedings regarding crimes of an economic nature. The article draws attention to the importance of the analytical component of investigative activity at the current stage, in particular during the preparation and conduct of investigative (search) actions. It is emphasized that typical organizational and tactical models of conducting investigative actions, in particular searches, have been formed by practice. It was noted that, currently, analytical work partially replaces the informational component of the investigation, which was provided thanks to the use of confidential cooperation. The specifics of analytical work during preparation for a search in criminal proceedings regarding crimes of economic orientation are analyzed in detail. A formulated list of analytical tasks to be solved at this stage. The elements that are a priority for analytical research at the preparatory stage of searches are characterized. Defined forms and directions of use of analytical work during direct searches. Emphasis is placed on the importance of conducting analytical work when planning a series of searches within one criminal proceeding. The main functions of analytical work during searches are highlighted. The main functions of analytical work during interrogations, in particular the proposed models of

interrogations, are highlighted and characterized. Attention is drawn to the role of analytical work to specify the subject of interrogation in terms of detailing the system of questions in correlation with the used technology of criminal activity, which is established or simulated by analysts who provide information and analytical support for the investigation of criminal proceedings.

Keywords: *criminal proceedings, investigation, investigative (detective) actions, analytical work, planning, search, interrogation.*